

Byla T-322/01

**Roquette Frères SA
prieš
Europos Bendrijų Komisiją**

„Konkurencija — Karteliai — Natrio gliukonatas — EB 81 straipsnis — Bauda —
Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis — Baudų nustatymo metodo gairės —
Pranešimas dėl bendradarbiavimo — Proporcingumo principas —
Vienodas požiūris — Ne bis in idem principas“

2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo (trečioji kolegija)
sprendimas II - 3145

Sprendimo santrauka

- 1. Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Konkretus poveikis rinkai
(Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimo 98/C 9/03 1 punkto
A dalies pirmoji pastraipa)*

II - 3137

2. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimo sunkumas (Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnis)*
3. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimo sunkumas (Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 98/C 9/03)*
4. *Konkurencija — Karteliai — Žala konkurencijai — Vertinimo kriterijai (EB 81 straipsnio 1 dalis)*
5. *Procesas — Ieškinys — Formos reikalavimai (Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktas)*
6. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas (Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimas 96/C 207/04)*
7. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Baudos neskyrimas ar jos sumažinimas dėl kaltinamosios įmonės bendradarbiavimo (Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimo 96/C 207/04 B skyriaus b punktas ir C skyrius)*
8. *Konkurencija — Baudos — Bendrijos sankcijos ir valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje skirtos sankcijos už nacionalinės konkurencijos teisės pažeidimą (Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnis)*
9. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimą padariusios įmonės apyvarta (Tarybos reglamentą Nr. 17)*
10. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Nustatymas (EB 81 straipsnio 1 dalis; Tarybos reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis; Komisijos pranešimo 98/C 9/03 1 punkto A dalis)*

11. *Procesas — Prašymas atnaujinti žodinę proceso dalį*

(Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 62 straipsnis)

12. *Konkurencija — Baudos — Dydis — Komisijos diskrecija — Pirmosios instancijos teismo neribota jurisdikcija*

(EB 229 straipsnis; Tarybos reglamento Nr. 17 17 straipsnis)

1. Pagal Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių I punkto A dalies pirmąją pastraipą, apskaičiuodama baudą pagal pažeidimo sunkumą, Komisija, be kita ko, atsižvelgia į pažeidimo konkrečią įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta. Ši pamatuojama kartelio įtaka turi būti laikoma pakankamai įrodyta, jei Komisija gali pateikti konkrečių ir įtikinamų duomenų, su pagrįsta tikimybe patvirtinančių, kad kartelis turėjo įtakos rinkai.

kad dėl kainų kartelio šalys atsisakė savo laisvės konkuruoti kainomis. Todėl kitų veiksmų, nei šis savanoriškas kartelio šalių susilaikymas nuo veiksmų, įtakos vertinimas yra neišvengiamai pagrįstas tikėtinomis, tačiau tiksliai kiekybiškai neįvertinamomis galimybėmis.

Todėl Komisijai negali būti priekaištaujama rėmusis kartelio konkrečia įtaka atitinkamai rinkai, nepaisant aplinkybės, kad ji negalėjo įvertinti šios įtakos ar pateikti skaičių šiuo klausimu, nes kitaip I punkto A dalies pirmojoje pastraipoje nustatytas kriterijus netektų veiksmingumo.

Iš tikrųjų kartelio įtakos atitinkamai rinkai nagrinėjimas yra neišvengiamai susijęs su prielaidomis. Tokiomis aplinkybėmis Komisija turi išsiaiškinti, kokia būtų buvusi nagrinėjamo produkto kaina, jei nebūtų kartelio. Tačiau nagrinėjant realaus kainos kitimo priežastis yra pavojinga daryti kokias nors teorines išvadas apie kiekvienos iš jų vaidmenį. Reikia atsižvelgti į objektyvią aplinkybę,

(žr. 71–75 punktus)

2. Draudžiamų kartelių persekiojimo srityje tariamai tikrasis įmonės elgesys neturi reikšmės vertinant kartelio įtaką rinkai, nes reikia atsižvelgti į viso pažeidimo, kuriame ji dalyvavo, poveikį.

Be to, kartelio įtaka nebūtinai yra sietina su jo trukme. Todėl negalima atmesti galimybės, kad jeigu ilgą laiką kartelio įtakos nėra, o per trumpą laiką jis sukelia labai rimtų pasekmių, šio kartelio įtaka yra tokia pat didelė kaip ir kartelio, turinčio tam tikrą poveikį per visą savo trukmę, įtaka. Todėl tai, kad tam tikrą laikotarpį kartelio įtakos nėra arba ji nedidelė, net jeigu būtų įrodyta, nebūtinai reiškia, kad tokia įtaka yra mažesnė nei įtaka per visą kartelio laikotarpį.

(žr. 89, 90, 121, 128, 141, 179 punktus)

3. Pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį baudos dydis nustatomas remiantis pažeidimo sunkumu ir trukme. Be to, pagal Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gaires Komisija nustato pradinį

baudos dydį remdamasi pažeidimo sunkumu, atsižvelgiant į patį pažeidimo pobūdį, konkrečią jo įtaką rinkai ir geografinės rinkos dydį.

Šis teisinis pagrindas savaime neįpareigoja Komisijos atsižvelgti į ribotą produkto rinkos dydį.

Vis dėlto vertindama pažeidimo sunkumą Komisija privalo atsižvelgti į daugelį veiksnių, kurių pobūdis ir svarba skiriasi, nelygu pažeidimo rūšis ir jo padarymo aplinkybės. Negali būti atmesta, kad tam tikrais atvejais tarp pažeidimo sunkumą rodančių veiksnių gali būti ir pažeidimo objektu esančio produkto vertė, nagrinėjamo produkto rinkos dydis ir pirkėjų galia.

Todėl, nors rinkos dydis gali būti veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti nustatant

pažeidimo sunkumą, jo svarba priklauso nuo konkrečių atitinkamo pažeidimo aplinkybių.

svarbiausios faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis pagrįstas, būtų aiškios, nors ir trumpai, bet nuosekliai ir suprantamai iš paties ieškinio teksto, jog būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir teisingumo vykdymas.

(žr. 147–150 punktus)

4. Nagrinėjant EB 81 straipsnio 1 dalies taikymą susitarimui ar suderintiems veiksams, nebūtina atsižvelgti į konkrečių susitarimo įtaką, jeigu paaiškėja, kad juo buvo siekiama užkirsti kelią konkurencijai bendrojoje rinkoje, ją apriboti arba iškreipti.

(žr. 201 punktą)

Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas neprivalo aiškintis, ar visos pirmam ieškinio pagrindui pagrįsti išdėstytos aplinkybės gali būti panaudotos grindžiant antrąjį ieškinio pagrindą. Šios išvados nepaneigia tai, kad, nepaisydama to, jog ieškinio pagrindas buvo akivaizdžiai netikslus, Komisija ypač stengėsi nustatyti galimus ieškovės argumentus, kuriais ši rėmėsi grįsdama pirmąjį ieškinio pagrindą ir kuriais prirėmė būtų galima remtis grindžiant antrąjį ieškinio pagrindą, ir šiomis aplinkybėmis mėgino į jį atsakyti. Iš tikrųjų tokia Komisijos pozicija yra tik hipotezė dėl tikslios ieškovės pateikto ieškinio pagrindo reikšmės. Ji neleidžia nustatyti tikslaus antrojo ieškinio pagrindo turinio.

5. Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c ir d punktus ieškinyje nurodoma teisinių pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Be to, nepaisant terminologijos klausimų, ši santrauka turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovė galėtų pasirengti gynybai, o Pirmosios instancijos teismas – priimti sprendimą dėl ieškinio, prirėmęs – be papildomos informacijos. Iš tikrųjų siekiant, kad ieškinyje būtų priimtinas, būtina, jog

(žr. 208, 209 punktus)

6. Pranešimas dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais yra Komi-

sijos diskrecijos išraiška ir įtvirtina tik jos savarankišką savo įgaliojimų apribojimą, nepažeidžiant vienodo požiūrio principo. Šis pranešimas įmonėms, norinčioms pranešti Komisijai apie kartelį, sukelia teisėtų lūkesčių, kuriais jos remsis. Atsižvelgiant į tai, kad su Komisija ketinančios bendradarbiauti įmonės iš šio pranešimo galėjo spręsti apie vienodo požiūrio ir teisėtų lūkesčių principų laikymąsi, Komisija, vertindama įmonės bendradarbiavimą, kai yra nustatomas įmonei skirtinos baudos dydis, privalo jo laikytis.

baudų neskyrimo arba sumažinimo kartelių bylose C skyrių, šio pranešimo B skyriuje, kuris daro nuorodą į C skyrių, yra reikalaujama, kad ši įmonė būtų pirmoji, pateikusi pakankamų įrodymų, leidžiančių įrodyti kartelio egzistavimą. Pranešimas nenumato, kad įmonė, kuri praneša Komisijai apie slaptą kartelį, šią sąlygą įvykdo, jei pastarajai pateikia pakankamų įrodymų, kurie leistų parengti pranešimą apie kaltinimus arba juo labiau priimti sprendimą, kuriame konstatuojamas pažeidimas.

(žr. 237–239 punktus)

Šiuo požiūriu nei naujo pranešimo projektas, net jeigu jis paskelbtas prieš sprendimo, kuriuo buvo skirta bauda už konkurencijos normų pažeidimą, priėmimą, nei naujas pranešimas, paskelbtas po tokio sprendimo priėmimo negali lemti savarankiško Komisijos diskrecijos apribojimo šiuo atveju.

8. *Ne bis in idem* principas draudžia, siekiant to paties teisinio intereso apsaugos, tam pačiam asmeniui antrą kartą skirti sankciją už tą pačią neteisėtą veiką. Šio principo taikymui reikalingos trys kumuliacinės sąlygos: faktinių aplinkybių identiškumas, tas pats pažeidėjas ir tas pats saugomas teisinis interesas.

(žr. 223, 224 punktus)

7. Tam, kad įmonei galėtų būti gerokai sumažinta bauda pagal pranešimo dėl

Įmonės atžvilgiu dėl to paties neteisėto elgesio gali būti teisėtai vykdomos paralelios procedūros ir jai gali būti skirtos dvi sankcijos, iš kurių vieną skiria

atitinkama kompetentinga valstybės narės institucija, o kitą – atitinkama Bendrijos institucija, jeigu tokiomis procedūromis siekiama skirtingų tikslų ir jeigu pažeistos normos nėra tos pačios.

apyvartą, nustačius šią klaidą reikia pakeisti baudą, net jei ši klaida priklausė nuo įmonės.

(žr. 293 punktą)

Todėl *ne bis in idem* principas juo labiau negali būti taikomas tokiu atveju, kai Komisijos ir trečiosios valstybės valdžios institucijų procedūromis ir skirtomis sankcijomis akivaizdžiai siekiama skirtingų tikslų. Iš tikrųjų pirmuoju atveju siekiama apsaugoti neiškreiptą konkurenciją Europos Sąjungos teritorijoje ar Europos ekonominėje erdvėje, o antruoju – apsaugoti trečiosios valstybės rinką. Todėl sąlyga dėl ginamo teisinio intereso tapatumo, kuri būtina *ne bis in idem* principui taikyti, nėra tenkinama šiuo atveju.

10. Jeigu Komisija, siekdama nustatyti baudos dydį, suskirsto EB 81 straipsnio 1 dalį pažeidusias įmones į kategorijas, šių kategorijų ribos turi būti nuoseklios ir objektyviai pagrįstos.

(žr. 295 punktą)

(žr. 277–281 punktus)

9. Jei apskaičiuojant Bendrijos konkurencijos normas pažeidusiai įmonei skirtinos baudos dydį buvo atsižvelgta ne į tą

11. Prašymą dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo, kad būtų įvertintos naujos faktinės aplinkybės, Pirmosios instancijos teismas turi tenkinti tik tada, kai suinteresuotoji šalis remiasi faktinėmis aplinkybėmis, kurios gali turėti lemiamos reikšmės bylos baigčiai ir kuriomis šalis negalėjo remtis vykstant žodinei proceso daliai.

Po sprendimo, kuriuo buvo paskirta bauda konkurencijos normas pažeidusiai įmonei, priėmus su kitomis šiame pažeidime dalyvavusiomis įmonėmis susijusį sprendimą, tai nėra naujas veiksnys, galintis turėti lemiamos reikšmės pirmojo sprendimo teisėtumui, ir todėl neįpareigoja teismo tuo remiantis atnaujinti procedūrą.

Iš tikrųjų Bendrijos teisės akto teisėtumas yra vertinamas atsižvelgiant į jo priėmimo metu buvusias faktines ir teisinės aplinkybes. Todėl vertinant tokio akto teisėtumą negalima atsižvelgti į aplinkybes, kurios atsirado po Bendrijos teisės akto priėmimo. Be to, sprendimo teisėtumą iš esmės reikia nagrinėti atsižvelgiant į per administracinę procedūrą šalių nurodytas ir (arba) tokiaame sprendime išdėstytas faktines ir teisinės aplinkybes. Priešingu atveju kiltų klausimas dėl ankstesnės administracinės ir paskesnės teisminės kontrolės procedūrų, kurios yra pagrįstos faktinių ir teisinių aplinkybių vienodumu, paralelių.

(žr. 323–326 punktus)

12. Dėl baudos, skirtinos už konkurencijos normų pažeidimą dydžio nustatymo, Pirmosios instancijos teismas, remdamasis savo neribota kompetencija, vertindamas baudos dydį ieškovės nurodytų kaltinimų požiūriu gali atsižvelgti į papildomą informaciją, kuri nebuvo paminėta ginčijamame sprendime. Vis dėlto teisinio saugumo principo požiūriu, naudojantis šia galimybe iš esmės galima atsižvelgti tik į informaciją, atsiradusią anksčiau nei buvo priimtas ginčijamas sprendimas, ir kurią Komisija galėjo žinoti priimdama sprendimą. Antraip Pirmosios instancijos teismas užimtų administracinės institucijos vietą vertinant klausimą, kurio jos dar nebuvo prašoma nagrinėti, o tai pažeistų jos kompetenciją ir apskritai teisminės bei administracinės valdžios funkcijų pasidalijimą ir institucinę pusiausvyrą.

(žr. 327 punktą)